

ODNOS DABRA I ČOVJEKA

Negativni utjecaji čovjeka na dabra: ciljano uništavanje dabrova i njihovih nastambi, promet u kojem dabar može stradati, zatim ribolov mrežama u koje se dabar može zaplesti i utopiti, lov i ribolov, uređenje obala strojevima.

Pozitivni utjecaji čovjeka na dabra: uglavnom su provedeni kroz projekt povratka dabra u Hrvatsku, a to su priprema staništa te fizički transport dabrova. Ono što čovjek može sada učiniti jest biti tolerantan.

Negativni utjecaji dabra na čovjeka: potkopavanje obale, nasipa, putova i poljoprivrednih površina, izgradnja brana kojima povišuje razinu vode i poplavljuje dio površine, rušenje i nagrizanje stabala, štete na poljoprivrednim površinama. Od svakog negativnog utjecaja dabrova moguće se i zaštititi.

Pozitivni utjecaji dabra: Izgradnjom brana u sušnom razdoblju uspiju očuvati vodu za faunu kojoj je potrebno vlažno stanište. Na taj način dabar povećava biološku raznolikost i obogaćuje ekosustave kopnenih voda. Dabrove brane mogu poslužiti kao filteri i pročistiti vodu od štetnih i otrovnih tvari kojima prirodu opterećuje naša civilizacija.

d a b a r

NADLEŽNE INSTITUCIJE

Za prijavu i naknadu šteta te sanaciju nadležno je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, odnosno Uprava šumarstva, lovstva i drvne industrije.

UPRAVA ŠUMARSTVA, LOVSTVA I DRVNE INDUSTRIJE

Tel: 01/6443-210, uprava.sumarstva@mps.hr

Ako se radi o uklanjanju brana ili drugim aktivnostima u staništu, derogaciju za zahvat (obično Hrvatskim vodama) izdaje Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije

ZAVOD ZA ZAŠTITU OKOLIŠA I PRIRODE

Tel: 01/4886-840 i 01/5502-900

E-pošta: zavod@mzozt.hr, tel. 01/4886-840 i 01/5502-900

E-pošta: marina.vukovichorvat@mzozt.hr i zavod@mzozt.hr

IMPRESUM

Edukativni letak „TKO JE DABAR?“

Muzej Ivanić-Grada

Veljača 2025.

Autorica koncepcije i tekstova: Petra Korbus

Oblikovanje i tisak: Tiskara BI-GRAF

Naklada: 500 primjeraka

Tisak letka je financiran sredstvima programa LIFE kao dio projekta LIFE - Živjeti s dabrom, vlažnim staništima i klimatskim promjenama (LIFE19 GIE/SI/001111).

»Projekt je sufinanciran sredstvima LIFE-a, instrumenta Europske unije namijenjenog financiranju aktivnosti na području zaštite okoliša, priroda i klime. Sadržaj publikacije održava samo stavove autora. Europska izvršna agencija za klimu, infrastrukturu i okoliš (CINEA) i Europska komisija nisu odgovorni za bilo kakvu upotrebu informacija sadržanih u edukativnom letku.«

TKO JE DABAR?

POVIJEST DABRA

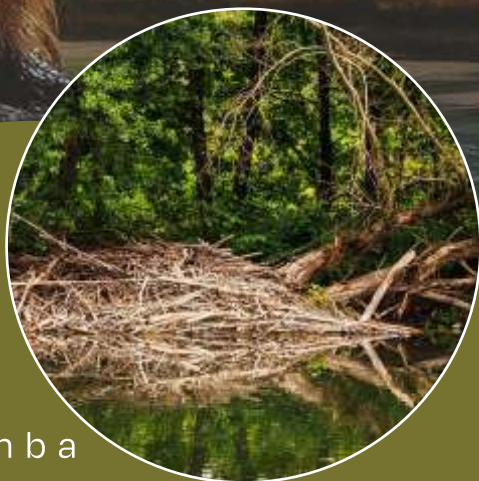
U 19. stoljeću dabrovi, koji su do tada živjeli svugdje u Europi i bilo ih je na tisuće, gotovo su nestali iz Europe zbog lova, bolesti i nestanka staništa. Ponovno naseljavanje dabrova u Hrvatskoj započelo je 1996. godine kroz projekt „Dabar u Hrvatskoj“ suradnjom Šumarskog fakulteta u Zagrebu i Instituta za biologiju divljači u Münchenu.

O LIFE PROJEKTU

Od rujna 2020. godine Muzej Ivanić-Grada kao jedan od partnera sudjeluje u međunarodnom projektu LIFE Dabar: **Živjeti s dabrom, vlažnim staništima i klimatskim promjenama.**

Partneri: LUTRA - Institut za očuvanje prirodne baštine, Institut za šumarstvo Slovenija, Fakultet šumarstva i drvne tehnologije i Muzej Ivanić-Grada.

Cilj projekta LIFE je širenje informacija o dabru i koristi koju donosi čovjeku. No, važan dio je i objasniti kako se zaštititi od onih „lošijih“ dabrovih utjecaja. Potrebno je graditi zdravi stav prema prirodi i naučiti se suživotu sa svim njenim stanovnicima.

nastamba

KAKO IZGLEDA I ŽIVI DABAR

Dabar je semiakvatična životinjska vrsta, što znači da su mu za život potrebni i kopno i voda. Spor je kada se kreće po tlu, no izvrstan je plivač i ronilac.

Noge su mu kratke i vrlo snažne. Prednje noge prilagođene su kopanju zemlje, a na stražnjim nogama među prstima ima plivaće kožice. Tijelo dabra je prekriveno dlakom, a rep izgleda kao da je prekriven ljuskama sličnim ribljoj krležu.

Dabrovi zubi sjekutići (glodnjaci) iznimno su veliki i neprestano rastu pa ih zato mora stalno trošiti. Prekriveni su slojem cakline koja im daje narančastu boju.

Dabar ima dobro razvijena osjetila vida, sluha i mirisa. Osjetilo vida mu je najrazvijenije i dobro vidi noću kada je i najaktivniji. Tijekom plivanja sva njegova osjetila nalaze se na istoj ravni iznad površine vode.

Dabrovi su monogamna životinjska vrsta i obično ostaju s istim partnerom cijeli život. Svake godine se rađa jedna generacija mladunaca, a u prosjeku su to dva ili tri mladunca.

Dabar se hrani isključivo biljnom hranom.

Voda u kojoj dabar živi mora biti dovoljno duboka. U slučaju da razina vode padne ispod 40 cm, dabrovi će sagraditi branu te stvoriti umjetno jezerce s višom razinom vode kako bi zaštitili ulaze u nastambu (svi ulazi nalaze se ispod vode).

sva osjetila iznad površine

DABAR U BROJEVIMA

TEŽINA: 20 – 30 kg

DUŽINA TIJELA: 1 m

DUŽINA REPA: 30-40 cm

PROSJEČNA STAROST U PRIRODNOM STANIŠTU: 8 godina

PLIVA BRZINOM: 10 km/h

POD VODOM MOŽE PROVESTI: do 15 minuta

TRAGOVI DABRA

- IZGRIŽENA DEBLA I GRANE
- NASTAMBA IZNAD ZEMLJE (HUMKA)
- BRANA
- DABROVI STALNI PUTEVI
- ŽIVA ŽIVOTINJA

oglodano stablo

brana

stalni putevi

